

НИКОЛА АЛТИЕВ

ТАА

Никола Алтиев

Т А А

ЕДИЦИЈА
СОВРЕМЕНА МАКЕДОНСКА ПОЕЗИЈА

Издавач:
Современост

За издавачот:
д-р Васил Тоциновски

Редакција:
д-р Васил Тоциновски, главен и одговорен уредник
м-р Ранко Младеноски, извршен уредник
м-р Виолета Мартиновска, уредник
Славчо Ковилоски, уредник

НИКОЛА АЛТИЕВ

Т А А

Современост
Скопје, 2006

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“,
Скопје
821.163.3-1

АЛТИЕВ, Никола

Таа / Никола Алтиев. - Скопје: Современост, 2006. - 70 стр. ; 21 см. -
(Библиотека Современа македонска поезија)

Стихови за вечната човечна љубов / Ранко Младеноски : стр. 61 - 68

ISBN 9989-2525-6-4

COBISS.MK-ID 67112202

СТИХОВИ ЗА ВЕЧНАТА ЧОВЕЧНА ЛЈУБОВ

(Никола Алтиев, *Таа*, Современост, Скопје, 2006)

Никола Алтиев се појавува пред читателската публика со својата седма по ред поетска збирка. Пред „Таа“ Алтиев ги објави стихозбирките „Гората Лавовија“, „Незбогување“, „Три јунаци правда делат“, „Свездеење“, „Јужнобол“ и „Вечнопис“. Покрај поезија за возрасни, значи, Алтиев пишува и поезија за деца.

Стихозбирката „Таа“ е исполнета со песни во кои се опева, се тагува и се копнее по загубената љубов. Таквата тематска целина авторот Никола Алтиев ја гради со помош на неколку значенски точки како што се смртта, разделбата, осаменоста, празнината, спомените, молкот, отсутноста, сонот и слично. Тоа се, всушност, елементи на поетскиот израз преку кои лирскиот субјект ги манифестира своите немири коишто произлегуваат од тагата и болката поради загубената љубов по која се копнее. Неминовно е тука, по силата на логиката, но и по силата на природата, присуството на двата света кои алудираат на оддалеченоста на лирскиот субјект од саканата личност. Тоа се оние два света кои грубо, бездушно, немилосрдно и неизбежно ги разделуваат луѓето - светот на живите и светот на мртвите. Во различни песни, се разбира, поетот различно ги структурира поетските сегменти кои експлицитно и имплицитно ги назначуваат далечните простори коишто алудираат на разделбата. Меѓутоа, очигледен е единствениот принцип на градење на поетските елементи кои треба да ја компонираат и да ја пренесат пораката, а тоа е поставување

на сегментите од тие два света во бинарни опозиции. Бројни се таквите опозиции во збирката „Таа“ од Никола Алтиев, но овде ние ќе ги назначиме само оние коишто, според нас, се најфункционални. Тоа се: *живоѝ - смртѝ*; *сон - јаве*; *јас - ѝи*; *оѝсуѝно - ѝрисуѝно*; *сегаѝноѝ - минаѝо*; *говор - молк*; *вечноѝ - минливоѝ* и *физичко - мейафизичко*.

Живоѝоѝ е во спомените. *Смртѝѝа* е постојаност во сегашноста. Барем според пораките од стиховите коишто ги читаме од збирката „Таа“ на Алтиев. Лирскиот субјект како да ја преживува секојдневно и секојноќно смртта, а со тоа и загубата, на љубената во својата душа и во своите сеќавања. Желбата за заборав е постојано присутна, но заборавот е постојано отсутен. Црната птица како кобник ја најавува загубата и се губи животот, а тука:

Ја снемѝва мислаѝѝа
сѝ е безлично
сѝ се зѝуби...

саде
соноѝѝ
како ѝоѝсеѝѝ
на црна суобина осѝѝанува...

Лирскиот субјект копнее по другиот свет, оној свет во кој „живее“ смртта, односно светот во кој преминала љубената. Но, патот до тој свет е непознат и недостапен за живите, зашто само на мртвите им е дадена таа привилегија да ги дознаат и да ги знаат лавиринтите на тој таинствен свет. Ваквата порака е најексплицитно изразена во песната со наслов „Да се дојде до оној свет“

во која границата меѓу „овој“ и „оној“ свет семантички се специфицира со лексемите *меѓник* и *двери*. Меѓникот е таа поставена и непреминлива граница меѓу двата света, а дверите, пак, го означуваат преминот од „овој“ во „оној“ свет, но и надежта дека, сепак, е возможна некаква врска, некој линк меѓу двата света, бидејќи каде што постојат двери, таму постои и премин. Тоа секако значи дека кај лирскиот субјект не се губи надежта за повторна средба со љубената, па макар и на „оној“ свет.

Сонои и *јавеи* се, исто така, структурни поетски сегменти со чија помош се манифестира разделеноста и раздалеченоста на тие два света за кои веќе говоревме претходно. Сонот е состојба на животот која според своите особености се приближува кон смртта, а тоа би можело да значи дека сонот е некаков меѓупростор на животот и смртта, односно меѓу двата света. Токму во таа смисла е и потенцирањето на сонот во поголем број песни од оваа поетска збирка на Алтиев. Лирскиот субјект бара уште еден таинствен пат до љубената, а тоа е состојбата на сонот за која се верува дека барем за миг ќе го однесе на таа посакувана средба. Го илустрираме ова со неколку стихови од песната која носи индикативен наслов „Ќе се видиме“:

*Насоне,
 ти гледам
 чекориш завјасано,
 доош
 по некаков
 довик нем ти зашталкува
 Исчезнуваш...*

Знам
 некогаш
 ќе се среќнаме,
 ѝа му
 ѝа му некаде
 зад докрајот
 ќе се видиме...

Опозицијата *јас - ѝи* е во тесна врска со последователната структурна опозиција *присујно - ојсујно*. *Јас* во овие песни секогаш се поврзува со *присујношо*, а *ѝи* секогаш е во некаква врска со *ојсујношо*. Голем број од песните ја потврдуваат оваа наша теза. Доволно е само да се понудат насловите на неколку песни од збирката за да се види тоа мошне функционално единство на овие две опозиции: „Разделба“, „Последно збогување“, „Осамата ја прегрнувам“, „Твојот и мојот свет“, „Те барав“, „Никаде не се сретнуваме“, „Без тебе“, „Онаа твојата“, „Таа е иљач“, „Врвење во круг“ и многу други. На пример, втората и третата строфа од песната „Твојот и мојот свет“ дури и експлицитно ја покажуваат врската меѓу опозицијата *јас - ѝи*, од една, и опозицијата *присујно - ојсујно*, од друга страна:

*Твојот расислан
 сред простиор недофатен
 со молк во карпа закопан
 со до во вечност миросан...*

*Мојот
 зајалкан
 сред беспатја на времето
 со говор од болка ојкинај
 со сиомен во душа загнезден...*

Двете опозиции, всушност, се во една функционална спрега со цел да ја истакнат примарната порака од песните.

Времето и просторот се две категории со чија помош лирскиот субјект ја нагласува загубата на љубената. Интересно е тоа што и овде е извршена една поетска симбиоза на повеќе елементи од поетската збирка како што се присуството на лирскиот субјект и отсуството на лирскиот објект, веќе елаборираните опозиции *живој* - *смрт*, *јас* - *ти*, но и другите опозиции од типот *вечност* - *минливост* и *физичко* - *метафизичко*. *Минајќо* и *сегашноста* се две временско-просторни категории кои ги разделуваат присутниот лирски субјект и отсутниот лирски објект. Лирскиот субјект е лоциран во болната и неизвесна сегашност, додека лирскиот објект се наоѓа во извесната вечност, односно во минатото. Преку овие категории уште еднаш се потенцира оној копнеж по загубената љубена, тагата поради нејзиното отсуство, маката заради неможноста да се покорат времето и просторот и да се изврши едно поистоветување, односно спој на сегашноста со минатото, но и обратно, на минатото со сегашноста.

Станува збор, всушност, за еден копнеж на лирскиот субјект по бришењето на границите меѓу *физичко* и *метафизичко*, меѓу јавето и сонот, меѓу животот и смртта. Бришењето на таа граница, впрочем, би значело и откривање на оној непознат пат кој води до љубената, односно би значело пронаоѓање на оние „двери“ кои водат до вечноста на љубовта. Ова тврдење би можеле да го илустрираме со голем број песни од поетската збирка „Таа“ на Никола Алтиев, но доволно

илустративни се стиховите од песната „Присакувана из-мама“ каде што станува збор токму за тој копнеж:

*Иако
тѐ барам,
знам
никогаш не ќе тѐ видам*

*Иако
тѐ зборувам,
знам
никогаш не ќе ме чуеш*

*Иако
на сон доаѓаш,
знам
Никогаш не ќе приспигнеш*

Сосема е јасно дека дури и кај лирскиот субјект опстојува свеста оти станува збор за „измама“, па дури би можеле да речеме и за „самоизмама“, за верба во невозможното, копнеж по недофатливото и недостижното. Според таканаречените егзактни науки, границите меѓу физичкото и метафизичкото, меѓу животот и смртта, па дури и меѓу сонот и јавето, се строго поставени и непреодни. Тоа значи дека онаму каде што завршува физичкото почнува метафизичкото, каде што завршува животот почнува смртта, каде што завршува сонот почнува јавето. Меѓутоа, во исто време, филозофијата и особено уметноста, релативизирајќи ја таа строгост и непреодност на тие граници, ја оставаат можноста за „слаби места“ или „тенки места“, за извесни пукнатини во овие граници. Тие места ја допуштаат можноста за, ако ништо друго барем случаен, премин од физичкото во

метафизичкото, од смртта во животот и обратно. Сонот и јавето многу добро го покажуваат тоа. Оттука доаѓа и тој копнеж по загубената љубов, но и некаква скриена верба дека, сепак, повторната средба ќе се случи. Во тоа, меѓу другото, се согледува не само смислата на животот, туку и смислата на смртта.

Ваквите опозиции во збирката „Таа“ се збогатуваат, односно се потврдуваат, и со дополнителни категории како што се *осамеността* и *сиомениите*. Тие се присутни безмалку во секоја песна и ја надградуваат основната тематска целина на збирката, а тоа е, како што веќе беше речено, загубата на саканата личност и вечната љубов кон неа. Како мошне солидна илустрација за последново може да ни послужат неколку стихови од песната „Оаза сред душата“:

*Во одаиите на сиомениите
кайгаден зашејтувам...*

.....

*Коленичам
преди нив,
како пред икона,
оши
саде тие се
оаза
сред мојата душевна пусина.*

Никола Алтиев во стихозбирката „Таа“ употребува мошне функционален поетски инструментариум за да ја реализира својата интенција, односно да ја означи и да ја назначи пораката. На пример, чести се оксиморонските конструкции од типот „во говорот на мојот молк засолнета“. Отсуството на љубената се потенцира

со пренагласената отсутност: *без тебе; без себе; без користи; без вода; без ѕвезди; без сонце; без дрвја; без болести* итн. Но, отсуството се потенцира и со една мошне ефективна транскрипција на тријадата „јас - ти - љубовта“ која по загубата на саканата се трансформира во „јас - споменот за тебе - осамата“.

Со збирката „Таа“ авторот Никола Алтиев во трезорот на поетското творештво приложува уште едно стихувано четиво за вечноста на чистата љубов. Љубовта не умира со смртта на љубената, е пораката на Алтиев, зашто да сакаш вистински значи да сакаш вечно. Тагата и болката остануваат, но останува и копнежот што ја крепи вербата во повторната средба со вистинската, чистата човечка и човечна љубов.

*Октомври, 2006
Ранко Младеноски
Скопје*

СОДРЖИНА

1. Сон пред доодот.....	7
2. Црна птица.....	8
3. Изврвена патека.....	9
4. Разделба.....	10
5. Тргување.....	11
6. Вечно почивалиште.....	12
7. Последно збогување.....	13
8. Размисла.....	14
9. Оаза сред душата.....	15
10. Осамата ја прегрнувам.....	16
11. Твојот и мојот свет.....	17
12. Милувам ноќва да ја дочекам.....	18
13. Нераздел.....	19
14. Самиот се препознавам.....	20
15. Те барав.....	21
16. Не сакам разден.....	22
17. Не знам дали песна ќе напишам.....	23
18. Една река меѓу два брега.....	24
19. Градина со три рози.....	25
20. Пак сме тројца.....	26
21. Сам со себе зборувам.....	27
22. Кинисувам.....	28
23. Никаде да се сретнеме.....	29
24. Без тебе.....	30
25. Осама.....	31
26. Присакувана измама.....	32
27. Самотија.....	33
28. До кога.....	34
29. Буреење.....	35
30. Сон и јаве.....	36

31. Птица црна прогонувам.....	37
32. Храм ти сосидав.....	38
33. Изгубеник.....	39
34. Ке се видиме.....	40
35. Човековото заминување.....	41
36. Има време.....	42
37. Да се дојде до оној свет.....	43
38. Точка е животот.....	44
39. Сила непобедлива.....	45
40. Останав помеѓу.....	46
41. Глас добредојден.....	47
42. Збогум не велама.....	48
43. Пејсаж.....	49
44. Химна.....	50
45. Таа е илјач.....	51
46. Нем говор во песна исткаен.....	52
47. Патека на молк.....	53
48. Врвење во круг.....	54
49. Безредие.....	55
50. Доодот го довикувам.....	56
51. Во песните вечнееш.....	57
52. Надсила.....	58
53. Ти благодарам Господе.....	59

Поговор: „Стихови за вечната човечна љубов“ - Ранко Младеноски.....	61
--	----

Издавач
СОВРЕМЕНОСТ
ул. „Франклин Рузвелт“ бр. 8, п. факс 221
1000 Скопје

Никола Алтиев
ТАА

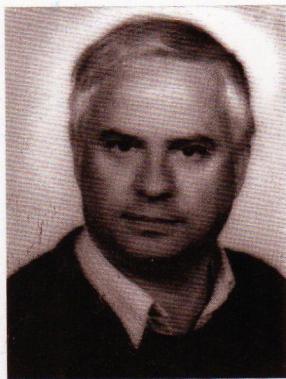
Јазична редакција и коректура
Ранко Младеноски

Корица
Билјана Стевковска–Савиќ

Компјутерска подготовка и печат
Академски печат, Скопје

Тираж: 300 примероци

Скопје, 2006

Никола Алтиев е роден во Велес, Македонија. Поезија за возрасни деца има објавувано во повеќе весници и списанија во Македонија. На анонимен конкурс на манифестацијата „Гоцеви Денови“, за поезија има добиено втора награда. Досега ги има објавено стихозбирките: „Гората Лавовија“, „Незбогување“, „Три јунаци правда делат“, „Свездеење“, „Јужнобол“, „Веч-нопис“ и „Таа“

ISBN 9989-2525-6-4

9989-2525-6-4